

Górny Śląsk wyobrażony: wokół mitów, symboli i bohaterów dyskursów narodowych

Imaginiertes Oberschlesien: Mythen, Symbole und Helden in den nationalen Diskursen

Redakcja/Herausgegeben von JULIANE HAUBOLD-STOLLE, BERNARD LINEK

Stowarzyszenie
Instytut Śląski

PIN – Instytut Śląski w Opolu

Dom Współpracy
Polsko-Niemieckiej

Verlag
Herder-Institut

Opole • 2005 • Marburg

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Juliane Haubold-Stolle, Bernard Linek</i>)	9
---	---

Wokół pojęć podstawowych

Wojciech Józef Burszta, Krzysztof Jaskułowski, Mity, symbole i bohaterowie narodowi z perspektywy antropologicznej	17
--	----

Heidi Hein, Region jako punkt wyjścia do badań nad kwestiami narodowymi. Znaczenie mitów, symboli, rytuałów i kultów	36
--	----

„Wielkie” narracje śląskie

Eduard Mühlle, Obraz historii i polityka historyczna. O historiograficznej konstrukcji „ogólnośląskiego obszaru plemiennego” i jego politycznej instrumentalizacji	55
--	----

Grzegorz Strauchold, Myśl zachodnia Polski Ludowej wobec Śląska w latach 1945–1948	78
--	----

Kai Struve, Historiografia i pamięć. Powstania i plebiscyt po I wojnie światowej jako górnośląskie miejsce pamięci	94
--	----

Granice kulturowe

Piotr Madajczyk, Obcość jako wyznacznik powstawania i funkcjonowania granic etniczno-narodowych na Górnym Śląsku	109
--	-----

Tobias Weger, Wokół kultury pamięci śląskich wypędzonych w Niemczech	123
--	-----

Kevin Hannan, Naród i język śląski w perspektywie etnolingwistycznej	138
--	-----

Krzysztof Nowak, Niewytoczona granica? Refleksje historyczne na temat narodowości śląskiej	157
--	-----

Święta i symbole narodowe

Bernard Linek, Sedantag – święto narodowe cesarstwa niemieckiego na Górnym Śląsku	179
---	-----

Juliane Haubold-Stolle, Góra Świętej Anny w niemieckiej i polskiej tradycji politycznej	191
---	-----

Andrzej Michalczyk, Uroczystości kościelne jako miejsca konfliktów narodowych. Na przykładzie parafii Bielszowice w okresie międzywojennym	208
--	-----

Bohaterowie narodowi

- Barbara K a l i n o w s k a - W ó j c i k, Żydzi na Śląsku. Chciań
czy niechciani – na marginesie losów dr. Ezechiela Ziviera 235
- Ryszard K a c z m a r e k, „Bohaterowie” ruchu nazistowskiego
i komunistycznego w tradycji regionu 248
- Gerard K o s m a l a, Rola pomników narodowych dla tożsamości
mieszkańców Śląska Opolskiego 267

Funkcjonowanie stereotypów i mitów narodowych

- Urszula B i e l, Stereotypy i kina górnośląskie okresu międzywojennego 291
- Andrzej G w ó ź d ź, Krzyżacy, hakatyści, faszyci... Wizerunek
Niemca w polskim kinie powojennym 307

Dyskusja plenarna

Informacja o autorach

319

338

Inhalt

Einführung (<i>Juliane Haubold-Stolle, Bernard Linek</i>)	9
---	---

Theoretische Grundlagen

Wojciech Józef Burszta, Krzysztof Jaskułowski, Mythen, Symbole und Nationalhelden aus der anthropologischen Perspektive	17
Heidi Hein, Die Region als Ausgangspunkt zur Erforschung des Nationalen. Die Bedeutung von Mythen, Symbole, Ritualen und Kulte	36

Die „großen“ schlesischen Erzählungen

Eduard Mühle, Geschichtsbild und Geschichtspolitik. Zur historiographischen Konstruktion eines „gesamtschlesischen Stammesraumes“ und seiner politischen Instrumentalisierung	55
Grzegorz Strauchold, Oberschlesien im Westgedanken der Volksrepublik Polen 1945–1948	78
Kai Struve, Historiographie und Gedächtnis. Die Aufstände und das Plebiszit nach dem Ersten Weltkrieg als ober-schlesischer Erinnerungsort	94

Kulturelle Grenzen

Piotr Madajczyk, Die Entstehung und Rolle der ethnisch-nationalen Grenzen in Oberschlesien	109
Tobias Weger, Zur Erinnerungskultur schlesischer Vertriebener in Deutschland	123
Kevin Hannan, Ein ethnolinguistischer Blick auf schlesische Sprache und Identität	138
Krzysztof Nowak, Eine nicht durchgezogene Grenze? Historische Reflexionen über das Thema der schlesischen Nationalität	157

Nationale Feiern und Symbole

Bernard Linek, Der Sedantag – Nationalfeiertag des deutschen Kaiserreichs in Oberschlesien	179
Juliane Haubold-Stolle, Der Sankt Annaberg in der deutschen und polnischen politischen Tradition	191
Andrzej Michalczyk, Kirchliche Feiern als Orte nationaler Auseinandersetzung. Am Beispiel der Kirchengemeinde Bielschowitz in der Zwischenkriegszeit	208

Nationalhelden

- Barbara K a l i n o w s k a - W ó j c i k, Juden in Oberschlesien.
Erwünscht oder nicht erwünscht – einige Anmerkungen zum
Schicksal Ezechiel Ziviers 235
- Ryszard K a c z m a r e k, Die „Helden“ der nationalsozialistischen
und kommunistischen Bewegung in der Tradition der Region 248
- Gerard K o s m a l a, Die Rolle der nationalen Denkmäler
für die nationale Identität im Oppelner Schlesien 267

Nationale Stereotypen und Mythen

- Urszula B i e l, Stereotypen und das obereschlesische Kino
in der Zwischenkriegszeit 291
- Andrzej G w ó ź d ź, Kreuzritter, Hakatisten, Faschisten
– Das Bild des Deutschen im polnischen Nachkriegskino 307

Plenumdiskussion

- Verzeichnis der Autoren 338